ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Затверджую
Декан факультету
міжнародних відносин і права
_____ Юрій МУДРИК
«__» «__» 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія та практика міжнародного права
Назва

Галузьзнань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма – Право
Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС, ***Шифр дисципліни*** – ОПП.06
Мова навчання – українська
Статус дисципліни: обов'язкова (цикл професійної підготовки)
Факультет – міжнародних відносин і права
Кафедра – права

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС				
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				Залік	Іспит
Д	2	3	4	120	40	20		20		80				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Програма складена _____ д-ром. юрид. наук, професором Тетяною ТАРАСЕВИЧ
Підпис(и) автора(ів) Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри Права

Протокол від 29.08.2025 № 1. Зав. кафедри _____ Микола ВАВРИНЧУК
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету _____ Юрій МУДРИК
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Гарант ОП	міжнародних відносин і права		Світлана ЛУЧКОВСЬКА

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Теорія та практика міжнародного права» є обов'язковою дисципліною фахової підготовки і займає провідне місце у підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Право» в межах спеціальності 081 «Право».

Актуальність та необхідність вивчення даного курсу обумовлена тими тенденціями, що диктуються тісним співробітництвом та взаємодією між державами на міжнародній арені в умовах інтенсивних глобалізаційних процесів у світі. Саме міжнародне право нині може здійснювати найбільш ефективне правове регулювання процесів розвитку світового співтовариства на основі відповідних критеріїв встановлення стабільності на міжнародній арені у межах міжнародної системи. Як відомо, процес не може бути стабільним без урахування комплексу факторів розвитку явища, і власне міжнародне право розглядає питання, пов'язані з розвитком міжнародних явищ, що зумовлюють зміни в суспільному житті, розвитку міжнародного правопорядку. Дисципліна «Теорія та практика міжнародного права» вивчає особливості розвитку сучасного міжнародного права, а саме: поняття та сутність міжнародного права, основні засади теорії джерел міжнародного публічного права; основні проблеми співвідношення міжнародного права і національного права; проблеми притягнення до відповідальності в міжнародному праві; проблеми кібервійни та кібербезпеки у міжнародному праві; основні засади функціонування та порядку розгляду справ у Європейському суді з прав людини.

***Пререквізити*:** ОПП.05 Міжнародне економічне право, ОЗП.03 Іноземна правнича мова.

Кореквізити: ОПП.11 Виробнича практика ІІ.

Відповідно до ***Стандарту вищої освіти*** із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

- ***компетентності.*** Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права (ІК). ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті. ФК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. ФК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні. ФК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України. ФК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції. ФК16. Здатність правового супроводження міжнародної діяльності бізнес-структур.

- ***програмні результати навчання***. ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності. ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права. ПРН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу. ПРН18. Застосування у процесі супроводження міжнародної діяльності бізнес-структур релевантної практики міжнародних, європейських та вітчизняних судів.

Метою дисципліни є поглиблення, розширення та систематизація студентами магістратури раніше здобутих знань щодо особливостей та природи міжнародного права в умовах сьогодення, а також у формуванні сучасного правового мислення, ознайомлення студентів із загальнотеоретичними основами у правовідносинах між державами, правовим статусом суб'єктів міжнародного права.

Предмет дисципліни - проблеми міжнародних правовідносин за участю суб'єктів міжнародного права та теоретичні і практичні аспекти застосування норм міжнародного права.

Завдання дисципліни сформувати здатність: ідентифікувати, формулювати та оцінювати проблеми у сфері міжнародного права, застосовувати інструменти, засоби та методи міжнародного права для їхнього вирішення; ґрунтовно досліджувати сучасні проблеми міжнародного права, прогалин у регулюванні міжнародних відносин; переосмислювати зміст та тенденції розвитку міжнародного права; оперувати специфічним категорійним апаратом, сучасними теоріями і концепціями.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен ***знати***: теоретичні основи міжнародного права; механізми регулювання сучасних міжнародних відносин; види суб'єктів міжнародно-правових відносин та особливості їх правового статусу ***розуміти:*** проблеми забезпечення дотримання норм міжнародного права; ***застосовувати:*** вивчене міжнародне законодавство при аналізі проблем міжнародного-правового регулювання; ***аналізувати:*** впливу міжнародних стандартів на національне судочинство.

4. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин відведених на:		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Тема 1. Поняття і сутність міжнародного права	2	2	6
Тема 2. Теорія джерел міжнародного права	2	2	6
Тема 3. Сучасний розвиток принципів міжнародного права	4	4	12
Тема 4. Проблеми притягнення до відповідальності в міжнародному праві	4	4	22
Тема 5. Сучасні збройні конфлікти та їх правове регулювання	4	4	22
Тема 6. Захист права на життя та фізичну недоторканість у практиці Європейського суду з прав людини	4	4	12
Разом	20	20	80

5 Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	**Поняття і сутність міжнародного права.** Міжнародне право як право міжнародного співтовариства: сутнісні риси та проблематика визначення дефініції. Види міжнародного права Міжнародне право та справедливість. Міжнародне право як «право». Міжнародне право та інші системи та галузі права. Систематика міжнародного права. Міжнародне право та міжнародний порядок у контексті сучасної світосистеми. Літ.: 1,[С.120-127],3[С.105-112], 4[С.57-65].	2
2	**Теорія джерел міжнародного права** Проблема ієрархії та класифікації джерел міжнародного публічного права. Міжнародний договір, міжнародний звичай та загальні принципи права. Державні односторонні акти і рішення (резолюції) міжнародних організацій. Рішення міжнародних судів та арбітражів і доктрина міжнародного права. Національне право та рішення національних судів Літ.: 5[С.76-85], 11,[С.117-130], 22[С.96-105].	2
3	**Сучасний розвиток принципів міжнародного права. Частина 1** Джерела кодифікації основних принципів: А) Принцип самовизначення народів та його еволюція. Б) Проблеми співвідношення принципу самовизначення народів та принципу територіальної цілісності. В). Принцип незастосування сили та погрози силою та тенденції його розвитку. Г). Принцип невтручання у внутрішні справи. Літ.: 8, 5[С.187-196],11[С.78-85].	2
4	**Сучасний розвиток принципів міжнародного права. Частина 2**	2

	Проблеми застосування принципів міжнародного права. Розвиток принципів міжнародного права. Літ.: 8, 5[С.187-196],11[С.78-85].	
5	**Проблеми притягнення до відповідальності в міжнародному праві. Частина 1.** Загальна характеристика міжнародно-правової відповідальності Суб'єкти міжнародно-правової відповідальності Літ.: 4,6,9,14[С.133-173].	2
6	**Проблеми притягнення до відповідальності в міжнародному праві. Частина 2.** Види та форми міжнародно-правової відповідальності Реалізація міжнародно-правової відповідальності Літ.: 4,6,9,14[С.133-173].	2
7	**Сучасні збройні конфлікти та їх правове регулювання. Частина 1.** Міжнародні збройні конфлікти. Неміжнародні збройні конфлікти. Літ.: 9,10,11, 8[С.77-95].	2
8	**Сучасні збройні конфлікти та їх правове регулювання. Частина 2.** Гібридні війни у сучасному світі. Прямі та приховані зони впливу. Проблеми кібервійни та кібербезпеки у міжнародному праві Літ.: 9,10,11, 8[С.77-95].	2
9	**Захист права на життя та фізичну недоторканість у практиці Європейського суду з прав людини. Частина 1** Право життя: зміст, обсяг та складові Право на фізичну недоторканість: зміст, обсяг та складові Літ.: 6,9,6[С.126-137], 7[С.206-213].	2
10	**Захист права на життя та фізичну недоторканість у практиці Європейського суду з прав людини. Частина 2.** Зобов'язання держави щодо заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання. Практика Європейського суду з прав людини щодо захисту права на життя та заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання Літ.: 6,9,6[С.126-137], 7[С.206-213].	2
	Разом	**20**

5.2. Зміст практичних занять
Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

Номер практичного заняття	Теми практичного заняття	Кількість годин
1	**Поняття і сутність міжнародного права.** Літ.: 1,[С.120-127],3[С.105-112], 4[С.57-65].	2
2	**Теорія джерел міжнародного права** Літ.: 5[С.76-85], 11,[С.117-130], 22[С.96-105].	2
3	**Сучасний розвиток принципів міжнародного права. Частина 1** Літ.: 8, 5[С.187-196],11[С.78-85].	2
4	**Сучасний розвиток принципів міжнародного права. Частина 2** Літ.: 8, 5[С.187-196],11[С.78-85].	2
5	**Проблеми притягнення до відповідальності в міжнародному праві. Частина 1.** Літ.: 4,6,9,14[С.133-173].	2
6	**Проблеми притягнення до відповідальності в міжнародному праві. Частина 2.** Літ.: 4,6,9,14[С.133-173].	2
7	**Сучасні збройні конфлікти та їх правове регулювання. Частина 1.** Літ.: 9,10,11, 8[С.77-95].	2
8	**Сучасні збройні конфлікти та їх правове регулювання. Частина 2.** Літ.: 9,10,11, 8[С.77-95].	2
9	**Захист права на життя та фізичну недоторканість у практиці Європейського суду з прав людини. Частина 1.** Літ.: 6,9,6[С.126-137], 7[С.206-213].	2
10	**Захист права на життя та фізичну недоторканість у практиці Європейського суду з прав людини. Частина 2.** Літ.: 6,9,6[С.126-137], 7[С.206-213].	2
	Разом	**20**

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять та виконанні індивідуального завдання. До послуг студентів створена сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні навчально-методичні матеріали.

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів з Т1-2	6
2	Підготовка до практичних занять за Т1-2.	6
3	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів за Т3. Закріплення ІДЗ	6
4	Підготовка до практичних занять за Т3.	6
5	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів з Т4. Виконання ІДЗ	16
6	Підготовка до практичних занять за Т4.	6
7	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів з Т5. Виконання ІДЗ	16
8	Підготовка до практичних занять за Т5. Презентація ІДЗ	6
9	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів з Т6.	6
10	Підготовка до практичних занять за Т6.	6
	Разом	**80**

Індивідульне завдання полягає може полягати у підготовці реферату, тез доповідей на конференцію з обраної здобувачами тематики.

6 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Зокрема, лекції проводяться в основному словесними методами з використанням методів проблемного навчання і візуалізації, а практичні заняття проводяться з використанням інформаційних технологій, розгляду задач, кейсів тощо та мають за мету набуття студентами практичних навичок з вирішення практичних завдань, передбачених конкретними завданнями до відповідних тем.

7 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

– усне опитування;

– оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (розв'язування задач, участь у обговоренні ситуацій, підготовка документів та ін.);

– оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач може підготувати тези доповіді на конференцію за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

9 Оцінювання результатів навчання здобувачів магістерського рівня у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС, яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів

Аудиторна робота										Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
Третій семестр												
Практичні заняття										ІДЗ	Іспит	Сума балів
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	20-40	24-40	
30-50										**6-10**	**24-40**	**60-100**

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією й уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при участі в обговоренні ситуацій; результати самостійної роботи.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє заповнювати форми звітності, аналізувати їх на помилки та виправляти їх, шукати взаємозв'язки між формами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві ***похибки***.
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три ***несуттєві помилки***.
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і ***суттєві помилки*** у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 12 балів, максимальний – 20 балів). При підготовці тез доповідей на конференцію

(як альтернативній формі ІДЗ) здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (20) за його виконання.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	**Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)**	**Максимальний (високий) бал (відмінно)**
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	**24**		**40**

***Примітка*. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.**

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (**Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти)**.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

<table>
<tr><th rowspan="2">Оцінка ЄКТС</th><th rowspan="2">Рейтингова шкала балів</th><th colspan="2">Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><th>Залік</th><th>Іспит/диференційований залік</th></tr>
<tr><td>A</td><td>90-100</td><td rowspan="5">Зараховано</td><td>Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом</td></tr>
<tr><td>B</td><td>83-89</td><td rowspan="2">Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом</td></tr>
<tr><td>C</td><td>73-82</td></tr>
<tr><td>D</td><td>66-72</td><td rowspan="2">Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>E</td><td>60-65</td></tr>
<tr><td>FX</td><td>40-59</td><td rowspan="2">Незараховано</td><td>Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом</td></tr>
<tr><td>F</td><td>0-39</td><td>Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні</td></tr>
</table>

10 Питання для самоконтролю результатів навчання

1.Поняття міжнародного права (предмет і об’єкт, основні ознаки та характерні риси сучасного міжнародного права).

2. Норми міжнародного права. Структура та види норм міжнародного права.

3. Принципи міжнародного права.

4. Джерела міжнародного права.

5. Суб’єкти міжнародного права (поняття, властивості та їх види).

8. Держави – основні суб’єкти міжнародного права. Види держав (державний суверенітет і його елементи).

9. Нації і народи, що борються за незалежність.

10. Правосуб’єктність міжнародних організацій.

11. Державоподібні утворення.

12. Взаємовплив міжнародного права і внутрішньодержавного права.

13. Право зовнішніх зносин. Органи зовнішніх зносин держав.

14. Дипломатичне представництво. Види і функції.

15. Глава і персонал дипломатичного представництва. Привілеї та імунітети.

16. Консульська установа. Види і функції.

17. Глава і персонал консульської установи. Привілеї та імунітети.

18. Постійні представництва держав при міжнародних організаціях. Спеціальні місії.

19. Поняття та види території в міжнародному праві.

20. Способи придбання і зміни державної території.

21. Державний кордон і його види.

22. Міжнародні ріки і їх правовий режим.

23. Правовий режим Дунаю.

24. Міжнародно-правовий режим Арктики.

25. Міжнародно-правовий режим Антарктики.

26. Громадянство та його значення для міжнародного права.

27. Подвійне громадянство і безгромадянство.

28. Правовий статус біженців і переміщених осіб.

29. Способи набуття та припинення громадянства.

30. Правовий стан іноземців. Право притулку.

31. Сфера дії міжнародного права.

32. Концепції співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.

33. Українське законодавство про взаємодію міжнародного і внутрішньодержавного права.

34. Україна як суб’єкт міжнародного права.

35. Визнання у міжнародному праві. Теорії визнання.

36. Види та форми визнання у міжнародному праві.

37. Правонаступництво у міжнародному праві. Поняття, види і теорії правонаступництва.

38. Правонаступництво України в зв’язку з припиненням існування СРСР.

39. Поняття і джерела права міжнародних договорів.

40. Поняття міжнародного договору, та їх види.

41. Порядок і стадії укладання міжнародних договорів.

42. Повноваження на укладання міжнародного договору.

43. Припинення дії міжнародного договору.

44. Віденська конвенція Про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р.

45. Законодавство України про право міжнародних договорів.

46. Поняття і підстави міжнародно-правової відповідальності.

47. Поняття міжнародного правопорушення та їх види.

48. Види і форми відповідальності.

49. Обставини, що виключають відповідальність.

11 Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Теорія та практика міжнародного права» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, що розміщена в Модульному середовищі для навчання MOODLE: https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9974.

.

12 Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.

13 Рекомендована література

Законодавство:

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118.
2. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів від 23 серпня 1978 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_185.
3. Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадкузбройного конфлікту 1954р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_157.
4. Гаазька конвенція про мирне вирішення міжнародних зіткнень від 5 жовтня 1907 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_938.
5. Гаазькі конвенції про закони та звичаї сухопутної війни, про бомбардування морськими силами під час війни, про права і обов'язки нейтральних держав і осіб у випадку морської війни і ін., (1899 і 1907 рр.). URL: http://www.rada.gov.ua.
6. Декларація про запобігання та усунення спорів і ситуацій, які можуть загрожувати міжнародному миру і безпеці 1988 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_573.
7. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин (резолюція ГА ООН резолюцією 47/135). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_318#Text.
8. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН, 1970 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_569.
9. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II) від 8 червня 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text.
10. 10.Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8 червня 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text.
11. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text

Основна

1. Антонович М. Міжнародне публічне право: підруч. для студ. закладів вищої освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 516 с.
2. Войціховський А.В. Міжнародне право: підручник. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.
3. Гавриленко О.А., Сироїд Т.Л. Історія міжнародного права: стародавня доба. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 232 с.

4. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т. / [В.В. Мицик, М.В. Буроменський, М.М. Гнатовський та ін.]; за ред. В.В. Мицика. 2-ге вид., змін. Т. 2: Основні галузі. Харків: Право, 2020. 624 с.
5. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т. /[В.В. Мицик, М.В. Буроменський, О.В. Буткевич та ін.]; за ред. В.В. Мицика. 2-ге вид., змін. Т. 1: Основи теорії. Харків: Право, 2020. 416 с.
6. Наливайко Л.Р., Степаненко К.В., Щербина Є.М. Міжнародний захист прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2020. 260 с.
7. Основи права Європейського Союзу: підручник / [Л.І. Адашис, Т.М. Анакіна, С.В. Вихрист та ін.]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд; Харків. Нац. ун-т імені В.Н. Каразіна. Вид. 2- ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 590 с.
8. Сироїд Т.Л. Міжнародне кримінальне право: підручник. Харків. нац. унт ім. В.Н. Каразіна. Харків: Право, 2023. 512 с.
9. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини: посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання/ за заг. ред. д.ю.н., проф. Т.Л. Сироїд. Вид. 5-ге вид., перероб і допов. Харків: Право. 2023. 474 с.
10. Теорія міжнародного права: навчально-методичний посібник/ за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О.В. Бігняка. Херсон: Видавництво «Гельветика», 2020. 224 с.

Додаткова

11. Волощук О.Т. Злочин агресії та злочин геноциду в контексті військової агресії РФ проти України: проблеми кваліфікації. *International journal "Law & Society"*. Issu 6. 2022. С. 20-28.
12. Волощук О.Т. Особливості відповідальності за вчинення злочину агресії. Проблемні питання при розслідуванні правоохоронними органами справ щодо відшкодування завданої шкоди внаслідок агресії рф проти України. Національна безпека України в реаліях масштабної військової агресії: колективна монографія / за заг. ред. В.В. Марчука, К.А. Возняковської. Чернівці, 2024. С. 133-173.
13. Гнатовський М., Короткий Т. Визначення воєнних злочинів у міжнародному кримінальному праві. *Юридична газета*. 18 квітня 2022 р.
14. Грабинський М. І., Грушко М. В. Міжнародно-правова відповідальність державиправонаступниці за порушення зобов'язань державипопередниці. *Правова позиція*. 2023. № 1 (38). С. 101–105.
15. Замрига, А.В., Падалка, М.А. Міжнародно-правова відповідальність при правонаступництві держав. *Київський часопис права*. № 4. 2024. С. 169173. URL: https://doi.org/10.32782/klj/2023.4.24 44.
16. Мартинюк О.В., Бабик М.К. Міжнародно-правовий статус невизнаних держав. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. № 1. Том 3. 2023. С. 92-102.
17. Падалка М.А. Взаємодія міжнародного права з національною системою України. Наукові записки. Серія: Право. № 14. 2023. С. 268-272.
18. Панченко І. М., Ткаченко О.М., Підлісний Є.В. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права: теоретичні аспекти. *Академічні візії.* Випуск 15/2023. С. 1-10.
19. Пасечник О.В. Інститут екстрадиції в сучасному міжнародному праві: правова природа та проблеми реалізації. *Юридичний науковий електронний журнал: електронне наукове фахове видання*. 2024. № 1. С. 804-807.
20. Пасечник О.В. Статика та динамізм міжнародно-правового регулювання в аспекті системи джерел сучасного міжнародного права. *Нове українське право*. 2023. № 3. С. 96-105.
21. Cherneha, V., Hrytsai, I., Tarasevych T. / Rights of a child born through the use of assisted reproductive technologies in the EU countries and Ukraine. Amazonia Investiga, 11(53), 101-110/ May 2022. https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.10 ISSN: 2322-6307 Web of Science (A) .
22. Tetiana Y. Tarasevych.Yaroslav Y. Melnyk. Mariia B. Melnyk. / Problems of Concluding Surrogacy Agreements: Practice of Ukraine and the EU. Cuestiones Políticas. 2022. Vol.40. № 73. P. 71-89.

DOI:https:// doi.org/10.46398/cuestpol.4073.03 Web of Science (A).
23. Тарасевич Т. Ю. Правовий режим використання людських органів, створених за допомогою біотехнологій: біопринтинг в Україні та зарубіжних державах. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2023. Вип. 1. С. 150–156.
24. Тарасевич Т. Ю. Принципи соматичних прав людини: формування універсальної моделі міжнародних і національних стандартів. Наукові перспективи. Актуальні питання у сучасній науці. Сер. «Право». 2023. Вип. 4 (10). С. 227–239. DOI: 10.52058/2786-6300-2023-4(10)-227-239.
25. Tarasevych T., Yuzko T., Hrabovska O., Romanova O., & Lisova K. Peculiarities of Consideration of Cases in The ECtHR Regarding the Protection of Constitutional Human Rights related to the Fourth Generation of Somatic Rights. Juridical Tribune. 2023. Vol. 13, iss. 4, P. 644–667. URL: https://www.tribunajuridica.eu/arhiva/An13v4/9.%20Tetiana%20Tarasevych%20et%20al.pdf Scopus (A).
26. Тарасевич Т.Ю. Кримінальна відповідальність за порушення права Україні: (кримінально-правова характеристика на основі зарубіжного досвіду). Перспективи: Успіхи і досягнення у науці, 10(10). 2024, https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-10(10)-291-299.
27. Tarasevych, T., Yaremenko, O. I., Bondarenko, O. G., Hrabovska, O. O., & Zakharova, O. S. (2025). Protection of Fundamental Rights in the Context of Biomedical Innovations: The Role of the European Court of Human Rights. *Global Biosecurity*, *7*(1). https://doi.org/10.31646/gbio.273.

14 Інформаційні ресурси

1.Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: http://library.khmnu.edu.ua/.

2.Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk.

3.Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: https://msn.khmnu.edu.ua/.